

Akik „segélykiáltásaiknak köszönhetően jól jöttek ki”

A Szegedi Kortárs Balett tizenöt éves

A NYILVÁNOSSÁGNAK ÉS A SAJÁT MUNKÁNKNAK KÖSZÖNHETŐEN TALPON MARADTUNK – HELYESBÍTETTE **JURONICS TAMÁS**, A SZEGEDI KORTÁRS BALETT MŰVÉSZETI VEZETŐJE A SZEGEDI SZÍNIGAZGATÓ EGYIK NYILATKOZATÁT. AZ EGYÜTTES AZ IDÉN ÜNNEPLI ALAPÍTÁSÁNAK TIZENÖTÖDIK ÉVFORDULÓJÁT.

– Vegyük előbb a tényeket – javasolta beszélgetésünkkor Juronics Tamás és sorolta a gazdag program eseményeit. Az elmúlt szezon óta fesztiválokon szerepeltek és maguk is szerveztek egyet. A Szegedi Kortárs Balett nyerte el a veszprémi fesztivál fődíját a Mandarinnal, amely közönségdíjat is kapott, ráadásul a női főszerepet táncoló Barta Dóráé lett a legjobb női táncos díja. A győri seregszemlén a Carmina Buranával vettek részt, a nagy színházban telt házasként tartották kitörő sikerrel, az elemző elismerés a napokban jelent meg a sajtólapokban. Juronics Tamás és Barta Dóra szervezésében Egerben az idén nyáron volt először szabadtéri táncfesztivál. A másfél hetes rendezvényen, amelyet a tervek szerint ezentúl minden nyáron megtartanak, a szegedi művészek mellett felléptek a Duna, a Pécsi Balett és Ladányi Andrea együttesének táncosai.

A Mandarinnal és a Trió című repertoárdarabban szeptember 14-én megint fesztiválra hivata-

■ Jelenet a Carmina Buranából. (Fotó: Karnok Csaba)

losak, ezúttal Keszthelyre, az új színházba.

A jubileumi szezont Szegeden kezdik: október 8–9-én a Carmina Buranát mutatják, s mivel több táncos újonnan áll be a produkcióba, a próbák már elkezdődtek. A kortárs tánc szegedi kedvelői új nevekkkel ismerkedhetnek az idén: most végzett ifjú táncos szerződött a baletthez, Balkányi Kitty. Máthé Gabriella és Haraszi Adrienn mellett egy régi-új táncos is szerepel, Markovics Ági, aki tavalyi szabadtéri balesete óta most lép először színpadra. A sze-

gedi két előadás egy franciaországi vendégszereplés főpróbájának is tekinthető, hiszen október közepétől hat előadásból álló sorozatban mutatják Lyonban a Carmina Buranát. A hónap vége már Pozsonyban találja a táncosokat, ahol a Mandarin adják, majd Pesten a Thália Színházban lépnek fel. A Nemzeti Táncszínházzal létrejött szerződésük szerint felújítják a Homo ludens és a Koncert tangóharmonikára és zenekarra című táncműveket. Ez utóbbi koreográfusa, Roberto Galvan már szeptemberben ezen dol-

gozik a táncosokkal – tíz előadás lesz a volt Várszínházban.

Az évad első nagy bemutatóját Szegeden tervezik tartani decemberben. Ösbemutató lesz, Juronics Tamás folytatja a 20. századi klasszikusok feldolgozását – a balett munkacíme is: 20. század –, azon belül is Sztavinszkij-sorozatát, hiszen a Tűzmadár lesz az új mű egyik meghatározó zenéje, a másik pedig Ravel Bolerója. A Szegedi Kortárs Balett új darabját 25 bérleti előadásban láthatja a kecskeméti színház közönsége, januártól pedig nyolc-

szor a pestiek, a Thália Színházban. Tavasszal ismét francia turnéra indul a balett: Juronics Carmina Burana című koreográfiáját Saint Etienne-ben láthatják először élő zenei kísérettel. A helyi színház zenekarát és 120 tagú kórusát orosz karmester vezényli majd.

– Szegedi közönségünk korrekt tájékoztatása érdekében – így indokolta az együttesvezető, miért kívánja röviden „jegyzetelni” a szegedi színház direktorának évad eleji nyilatkozatát, amely a Népszabadságban jelent meg és

egyebek mellett a Szegedi Kortárs Balettől szövezt.

– Normalizálódott a viszonyunk, mondta Korognai Károly. Szerintem: lecsendesett. A valóságban másként történtek a dolgok, mint ahogyan a sajtóban megjelent, mondta ő. Nem. Magam sem tudom, mind a mai napig, hogy mi történt a valóságban, aminek a következményeként nekünk ki kellett kerülnünk a színházból. A költségvetésünket végig megkaptuk – a direktor szerint. Nem. A töredékét. A táncosok bérét fedezi, akik nagyon keveset keresnek. Az együttes vezetőinek pedig – egy kényszerű alkuban – „önként” le kellett mondani közalkalmazotti státusukról, nekem például 13 évi munkaviszony után. Próbálhatunk a színházban, itt az irodánk – mondta Korognai. Bérleljük a színházról. Nyolc előadás jut nekünk évente itthon, többet nem is tudnának eladni – állította. Más, kisebb városokban évente 55 előadásunkat tudták eladni, csak Kecskeméten 25-öt, telt házzal. A kamaraszínházba visszajöhetünk – így az ígért. De mikor? Eredetileg két évről volt szó, az eltelt és nem történt semmi. Korlátlan szabadságot élvezünk – az igazgató úr szerint. Igen. Akár a hajléktalan a híd alatt. Nem utolsósorban a hangos nyilvános segélykiáltásaink köszönhetően jól jöttünk ki a változásokból, vélekedett a direktor. Igen, a nyilvánosságunk és kemény munkánk, nem Korognai jószándékának köszönhetően – talpon maradtunk.

S. E.

Számítógépen tervezik az évszázados viselet motívumait

Feléled a régi díszmagyar

ELSŐSORBAN AZ ÉSZAK-AMERIKÁBAN ÉLŐ, IDENTITÁSUKAT ŐRZŐ MAGYAROK RENDELNEK AZOKBÓL A RÉGI KOROKAT IDÉZŐ VISELETEKBŐL, AMELYEK EGY SZEGEDI RUHASZALONBAN KÉSZÜLNEK. A DÍSZMAGYAR UGYANAKKOR HAZÁNKBAN IS EGYRE KEDVELTEBBÉ VÁLIK AZ ELŐKELŐ ÖSSZEJÖVELEKEN.

A hagyományörző rendezvényeken Magyarországon, de a külföldi, például észak-amerikai magyar emigráció körében is egyre kedveltebb viselet a díszmagyar. Az Egyesült Államokban a Kossuth-év részeként tavaly szervezett több tucat ünnepségen a vendégek olyan régi, díszes magyar öltözetet viseltek, amelyet egy szegedi cég készített. Héjja Éva, az Aphrodite menyasszonyi- és alkalmi ruhá-szalon tulajdonosa személyesen is részt vett a rendezvényeken, ahol többen úgy beleszerettek a pompás viseletbe, hogy maguknak is varratnak belő-

le. Az egyik ünnepségen Oszter Sándor színművész feleségének, Failoni Donatellának annyira megtetszett az öltözet, hogy abban szeretett volna zongorázni. Utána rendelt is magának egy díszmagyart, férjének pedig most készül egy Bocskai-viselet.

Nem ez volt azonban az első alkalom, hogy a Szegeden készülő díszmagyar ilyen nagy elismerést vívott ki magának a történelmi és kulturális hagyományokat ápoló emigrációban. Héjja Éva 2001 tavaszán együtt utazott Amerikába a háromhetes körútra induló nagyváradi Partium Ke-

resztény Egyetem énekkarával, Tőkés László és Tempfli József püspökök vezetésével. A turné egyik állomásán, Washingtonban kiderült, hogy az Országimázs Központból nem érkeztek meg a díszes fellépőruhák és a szervezőknek két nap alatt kellett pótolni a hiányzó öltözeteket. Az akkori washingtoni magyar nagykövet, Jeszenszky Géza kérésére a szegedi ruhaszalon tulajdonos felajánlott néhány díszmagyart a kéznél lévő készletből. (Ilyet varratott magának Tőkés Lászlóné is.)

Ezeket az öltözeteket öt évvel ezelőtt kezdték készíteni Héjja Éva szalonjában. A díszmagyart eleinte a népies, piros fodorral díszített, fehér köténnyel kiegészülő menyecske-ruha helyett öltötték magukra a hölgyek, később már nemcsak lakodalmakban, hanem más társasági össze-

jöveteleken is kedvelt viseletté vált. A ruhák alapanyagukban és díszítésükben hűen követik az évszázados hagyományokat, készítőiknek azonban nem a múltbéli divat szolgai utánzásai voltak a céljuk. Olyan öltözetet álmodtak meg, amely a hagyományos motívumokat megtartva, a 21. században élő nők számára kényelmes és praktikus viseletet jelent.

A díszmagyar taftból, szaténból vagy bársonyból készül, a ruha mellrése himézett, s olykor gyöngyökkel díszített. A régebbi korok viseleteinél többnyire ugyanazokat a színeket használták, mint a mai alkalmi ruhák esetében, vagyis főleg a bordót, a kékét és a lilát. Az ingváll és a csipke azonban mindig fehér volt. A szegedi szalonban import alapanyagokból, Olaszországból, Japánból és Franciaországból származó kelmékből varrják a ruhákat. Egy éve pedig himzőstúdiót is nyitottak, ahol számítógépen tervezik meg a motívumokat, annak alapján készülnek el a szebbnél szebb himzések. A tervezéstől a kész ruhadarabig legfeljebb két hét telik el.

A szalonban néhány év óta férfidíszmagyart is varrnak. Az úgynevezett Bocskai-viselet is őrzi a régi motívumokat, amelyek a ruha elejét, hátulját, a felöltő kezé-lőjét, zsebét, valamint a nadrág szarát díszítik. Ezek készítésekor az egyik legfontosabb alapszabály, hogy mindig csak páratlan számú paszományt varrhatnak rá.

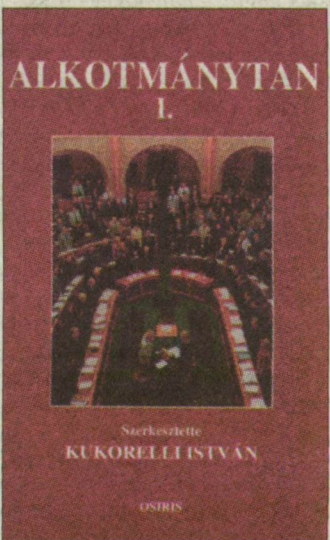
Egyelőre mind a női díszmagyart, mind a Bocskait elsősorban a tengerentúlon élő, az anyaországtól elszakadt, de identitását megőrizni kívánó magyarok vásárolják. Hazánkban még kevésbé terjedtek el az ilyen öltözetek viselésére alkalmas elölkelő társasági összejövetelek, bálók. Az érdeklődés azonban várhatóan fokozódik a díszmagyar iránt.

HEGEDŰS SZABOLCS

Alkotmánytankönyv, joghallgatóknak

Az egyetemi jogászképzés egyik alaptárgya az alkotmányjog, amelynek átfogó feldolgozására vállalkozott az először tíz évvel ezelőtt megjelent Alkotmánytan című könyv. Ebben a hatályos jogszabályok ismertetésén túl a szerzők az alkotmányos intézmények történetéről és nemzetközi összehasonlításáról is részletesen írtak. Azzal a további szándékkal alkották meg munkájukat, hogy közvetítsék a hazánkban akkor formálódó alkotmányos demokrácia és jogállam európai értékeit. A minden évben újra megjelenő tankönyv több ezer példányban fogyott el és a közjogi publikációk is rendszeresen hivatkoztak rá. Legújabb, ez évi kiadása előtt a szerzők átdolgozták a művet.

Az Alkotmánytan I. – alapfogalmak, alkotmányos intézmények címet viselő tankönyv megőrizte mindazt, ami az alkotmányos rendszerben változatlan maradt az idők folyamán. Ugyanakkor számos új fejezetet tartalmaz, például az alkotmányos rendszerváltozásról, a magyar kormányzati szisztéma történetéről, a választási rendszerekről, vagy az államháztartás-

ról. A tankönyv függelékében alkotmányjogi bibliográfia olvasható, és megtalálható benne a Magyar Köztársaság alaptörvényének hatályos szövege is. A kiadvány fejezeteit az ELTE alkotmányjogi tanszékének munkatársai írták, a kötet szerkesztője pedig a neves alkotmányjogász, az Alkotmánybírótag tagja, Kukorelli István.

(Alkotmánytan I., Osiris Kiadó Bp. 2002, 575 oldal, 3880 Ft.)

■ Héjja Éva (balról), Jeszenszky Géza volt nagykövet és George Pataki, New York állam kormányzója díszmagyarba öltözött hölgyek társaságában a Kossuth-év egyik amerikai rendezvényén.